

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ І МАРКЕТИНГУ

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

_____ 2019 року

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Контролінг»**

спеціальність _____ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма _____ «Фінанси і кредит»
(назва освітньої програми)

освітній ступінь _____ бакалавр

форма навчання _____ денна
(денна, заочна, вечірня)

розробник _____ Галушко Олена Ігорівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Контролінг» є складовою освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр» в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування». Має статус варіативної компоненти циклу професійної підготовки.

Навчальна дисципліна спрямована на формування теоретичних знань та практичних навичок із управлінських та сервісних функцій контролінгу, об'єктів, інструментів та методів контролінгу, та його ролі в системі управління підприємством.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є способи і прийоми постійного спостереження і контролю за інформаційними, фінансовими та матеріальними потоками на підприємствах із метою підтримки процесу прийняття управлінських рішень та ефективного управління.

Дисципліна «Контролінг» базується на міждисциплінарному підході та використовує науково-методичний інструментарій менеджменту, фінансів, маркетингу, обліку, планування та аналізу. Вивчення даної дисципліни надасть можливість розглянути широке коло питань, пов'язаних із управлінням підприємством та сервісною функцією контролінгу при прийнятті управлінських рішень.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр
			VIII
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5	105
Аудиторні заняття, у т.ч:	46		46
Лекції	30		30
лабораторні роботи			
практичні заняття	16		16
Самостійна робота, у т.ч:	59		59
підготовка до аудиторних занять	29		29
підготовка до контрольних заходів	10		10
виконання курсового проекту або роботи			
Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20		20
підготовка до екзамену			
Форма підсумкового контролю			залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: формування системи теоретичних і прикладних знань щодо сутності контролінгу, його управлінської функції та ролі в системі управління підприємством, а також щодо видів, принципів та методів контролінгу.

Завдання дисципліни: вивчення сутності контролінгу, його управлінської та облікової складових; вивчення методів контролінгу та сфери їх застосування; набуття знань та навичок практичного використання методів контролінгу.

Пререквізити дисципліни. Навчальна дисципліна «Контролінг» є завершальною при підготовці бакалаврів та базується на знаннях, одержаних студентами при вивченні дисциплін «Фінансовий аналіз», «Економіка підприємства», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання».

Постреквізити дисципліни:

1. Підготовка до підсумкової атестації. Атестація здійснюється у формі комплексного державного екзамену за фахом.

2. Доступ до навчання за другим магістерським рівнем вищої освіти.

Компетентності. Результатом вивчення дисципліни «Контролінг» є здобуття студентами наступних компетентностей.

Інтегральна компетентність – здатність до пошуку та вирішення проблем в сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень, аналізу, розробки та впровадження інновацій.

Загальні компетентності (згідно з освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит» СВО ПДАБА 072 б – 2016, п. 4):

ЗК1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами;

ЗК2 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК5 – навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК6 – здатність самостійного проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК7 – здатність отримувати сучасні знання з фаху та суміжних сфер;

ЗК8 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК9 – здатність до самоаналізу;

ЗК12 – вміння працювати самостійно.

Спеціальні (фахові) компетентності (згідно з освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит» СВО ПДАБА 072 б – 2016, п. 4):

СК1 – розуміння концептуальних основ економічної теорії на макро- та мікрорівні, загальної теорії фінансів;

СК3 – вміння досліджувати стан та тенденції розвитку фінансових систем;

СК6 – вміння використовувати інформаційні технології у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

СК7 – вміння складати та здатність аналізувати фінансову звітність;

СК8 – вміння застосовувати функцію контролю у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

СК10 – здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

СК11 – здатність до постійного підвищення професійної підготовки.

Заплановані результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» (СВО ПДАБА 072 б – 2016, п. 5) у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН11 – вміти застосовувати функцію контролю у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

РН14 – застосовувати методи абстрактного мислення в професійній діяльності;

РН19 – мати навички самостійної роботи та відкритість до нових професійних знань;

РН20 - мати навички працювати в команді.

Методи навчання: практичні, наочні, словесні.

Форми навчання: індивідуальні, колективні, групові, фронтальні, аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Сутність, види, та методологія контролінгу					
Сутність контролінгу та його роль в системі управління підприємством	7	2	2		3
Стратегічний та оперативний контролінг	9	4	1		4
Інформаційне забезпечення контролінгу	7	2	1		4
Інструменти та методи контролінгу	18	8	4		6
Фінансовий контролінг	12	4	2		6
Контролінг інвестиційних проектів	12	4	2		6
Контролінг маркетингу	12	4	2		6
Впровадження системи контролінгу на підприємстві	8	2	2		4
Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20				20
Усього годин	105	30	16		59

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Сутність контролінгу та його роль в системі управління підприємством	2
2, 3	Стратегічний та оперативний контролінг	4
4	Інформаційне забезпечення контролінгу	2
5, 6, 7, 8	Інструменти та методи контролінгу	8
9, 10	Фінансовий контролінг	4
11, 12	Контролінг інвестиційних проектів	4
13, 14	Контролінг маркетингу	4
15	Впровадження системи контролінгу на підприємстві	2
	Усього годин	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Сутність контролінгу та його роль в системі управління підприємством	2
2	Стратегічний та оперативний контролінг	1
2	Інформаційне забезпечення контролінгу	1
3, 4	Інструменти та методи контролінгу	4
5	Фінансовий контролінг	2
6	Контролінг інвестиційних проектів	2
7	Контролінг маркетингу	2
8	Впровадження системи контролінгу на підприємстві	2
	Усього годин	16

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/н	Вид роботи	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	29
2	Підготовка до контрольних заходів	10
3	Виконання курсового проекту або роботи	-
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	20
	Аналіз сценаріїв	4
	Стандарт-костінг. Директ-костінг.	6
	ERP-система управління підприємством «ІТ-підприємство»	10
5	Підготовка до екзамену	-
	Усього годин	59

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи та засоби контролю успішності навчання: поточне усне опитування; тестування; практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточна оцінка за змістовим модулем визначається як сума балів, які студент отримав за роботу на практичних заняттях. За роботу на практичному занятті студент отримує бали, що наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Нарахування балів за роботу на практичних заняттях

Тема практичного заняття	понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкрито, критичні співставлення наявні та супроводжені коректними обґрунтованими узагальненнями	понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкрито повністю, наявні деякі спроби критичних співставлень та узагальнень	понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкрито не в повному обсязі
Сутність контролінгу та його роль в системі управління підприємством	12-8	7-4	4-1
Стратегічний та оперативний контролінг	12-8	7-4	4-1
Інформаційне забезпечення контролінгу	13-8	7-4	4-1
Інструменти та методи контролінгу	13-8	7-4	4-1
Фінансовий контролінг	13-8	7-4	4-1
Контролінг інвестиційних проектів	13-8	7-4	4-1
Контролінг маркетингу	12-8	7-4	4-1
Впровадження системи контролінгу на підприємстві	12-8	7-4	4-1
Максимальна кількість балів	100		

Підсумкова оцінка з дисципліни – підсумкова оцінка за змістовий модуль 1.

Порядок зарахування пропущених занять. Пропущені лекції та практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує у формі усного опитування (якщо пропущені лекції) та виконання індивідуального завдання (якщо пропущені практичні заняття). Критерії оцінювання пропущених занять співпадають з критеріями оцінки роботи студента на занятті. Відпрацювання відбувається за графіком консультацій викладача.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Брітченко І. Г., Князевич А. О. Контролінг: навч. посіб. / І. Г. Брітченко, А. О. Князевич. – Рівне : Волинські обереги, 2015. – 280 с.
2. Давидович І. Є. Контролінг / І. Є. Давидович. – К. : Вид-во ЦУЛ, 2008, – 552 с.
3. Давидович І. Є. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу / І. Є. Давидович // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – Тернопіль, 2004. – № 4. – С. 156–162.
4. Давидович І. Є. Інформаційне забезпечення системи контролінгу. Обліково-аналітичні системи суб'єктів господарської діяльності в Україні. Науковий збірник / За ред. В. Є. Швеця. – Львів: Інтереко, 2005. – 774 с. – Спецвипуск 15 (Частина 2). – С. 116–122.
5. Маркіна І. А. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. / І. А. Маркіна, О. М. Таран-Лала, М. В. Гунченко – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 304 с.
6. Ільїна С. Б. Контролінг процесів господарської діяльності в харчовій промисловості: навч. посіб. / С. Б. Ільїна, Т. С. Журба. – К.: Професіонал, 2008. – 592 с.
7. Калайтан Т. В. Контролінг: Навч. посіб. / Т. В. Калайтан. – Львів : Новий Світ. – 2008. – 252 с.
8. Контролінг: Навч. посібник / Г. О. Швиданенко, В. В. Лаврененко, О. Г. Дерев'янку, Л. М. Приходько. – К.: КНЕУ, 2008. – 264 с.
9. Контролінг. Практикум: теоретичні основи, завдання та методика розрахунку для студентів спеціальності 6.050200 «Менеджмент організацій» / Р. Я. Кіндрат, Т. Р. Грицевич, С. О. Сухоняк. - Львів: НЛТУ, 2015. – 74 с.
10. Садченко О. В. Контролінг: Навчально-методичний посібник / О. В. Садченко, Н. С. Нічітайлова. – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – 2013. – 172 с.
11. Портна О. В. Контролінг : навч. посіб. / О. В. Портна. – Львів: «Магнолія-2006», 2008. – 240 с.
12. Пушкар М. С. Контролінг – інформаційна підсистема стратегічного менеджменту: Монографія / М. С. Пушкар, Р. М. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 370 с.
13. Фінансовий контролінг: навч. посібник / Г. О. Партин, Р. І. Задерецька. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 232 с.
14. Цигилик І. І. Контролінг : навч. посіб. у схемах і таблицях / І. І. Цигилик // М-во освіти і науки України, Ін-т менеджменту та економіки, Галицька академія. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 74 с.
15. Шепітко Г. Ф. Контролінг : навч. посіб. / Г. Ф. Шепітко. – К.: Вид-во Європ. університету, 2004. – 136 с.
16. Яковлев Ю. П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навч. посіб. / Ю. П. Яковлев. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 318 с.

Допоміжна

1. Дайле А. Практика контроллинга: Пер. с нем. / Под ред. М. Л. Лукашевича, Е. Н. Тихоненковой. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 336 с.
2. Данилочкина Н. Г., Чернер Н. В. Контроллинг: Учебное пособие. – 2-е изд., доп. – М.: Доброе слово, 2007. – 294 с.
3. Ивашкевич В. Б. Контроллинг / Ивашкевич В. Б. – М.: Финансы, 2004. – 159 с.
4. Контроллинг в бизнесе: Методические и практические основы построения контроллинга в организациях / А. М. Карминский. – 2-е изд. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 252 с.
5. Концепция контроллинга: Управленческий учет. Система отчетности. Бюджетирование / Horvath & Partners: Пер. с нем. – 2-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 269 с.
6. Майер Э. Контроллинг как система мышления и управления: Пер. с нем. / Под ред. Николаевой С. А. – М.: Финансы и статистика, 1993. – 94 с.

7. Манн Р., Майер Э. Контроллинг для начинающих: Пер. с нем. / Под ред. В. Б. Ивашкевича. – М.: Финансы и статистика, 1992. – 208 с.
8. Петренко С. Н. Контролинг: Учебное пособие / С. Н. Петренко. – К.: Ника-Центр, Ельга, 2003. – 328 с.
9. Фольмут Х. И. Инструменты контроллинга от А до Я: Пер. с нем. / Под ред. М. Л. Лукашевича и др. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 187 с.
10. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга: Пер. с нем. / Под ред. А. А. Турчак. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 800 с.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. <http://www.controlling.ru/>
2. <http://www.controller-institut.at/>
3. <http://financepro.ru/accounting/2111-kh.jj.-folmut.-instrumenty-kontrollinga.html>
4. http://www.up-pro.ru/library/management_accounting/controlling/terminy-controlling.html
5. http://www.up-pro.ru/library/management_accounting/controlling/sistema-calculirovaniya.html

Розробник _____ _____ (О. І. Галушко)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ _____ (Г. В. Ползікова)
(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, обліку і маркетингу
Протокол від «02» жовтня 2019 року № 3 (186).